

Hospodaření v národních parcích – poučili jsme se z katastrofy v Českém Švýcarsku?

Tak zní název dnešního semináře, jehož zaměření je, stejně jako toho [předchozího](#), vzdělávací a naučné. Evokuje to představu, že nebyvalý rozsah požáru lesa v Národním parku České Švýcarsko byl neočekávaným překvapením, naprosto nepochopitelným vybočením z dosud úspěšné praxe oficiální ochrany přírody, a že pro nápravu je třeba šířit odbornou osvětu, že problém současného tristního stavu lesů je problémem odborným.

Lze mít za to, i když s tím leckdo nemusí souhlasit, že kde je hořlavý materiál, tam může hořet. A v lesích v péči oficiální ochrany přírody je suchého dřeva habaděj. A toto suché dřevo je výsledkem působení zejména kůrovce.

Zcela obecně je rozšířena představa, že kůrovcová kalamita vznikla až po orkánu Kyrill v r. 2007. Skutečnost je ovšem horší: Tzv. bezzásahový režim, který zavedl ochranu kůrovce v lesích, byl prakticky zaveden ještě před koncem roku 1989 v nově vyhlášené rezervaci Modravské slatě, která byla vyhlášena výnosem Ministerstva kultury ČSR č. 14 505/89 z 21. prosince 1989. První velká kůrovcová kalamita v NPŠ začala hned poté, co Pithartova vláda NPŠ překotně a neočekávaně vyhlásila v březnu 1991, když naprosto ignorovala probíhající diskusi o připravovaném NP i nesouhlasná stanoviska k okamžitému vyhlášení NPŠ – viz [vládní podklady](#) k vyhlášení NPŠ. Ve zbrusu novém NPŠ bylo vyhlášeno na 160 (přesně, myslím, 163) plošek tzv. prvních zón, kde byl tzv. bezzásahový režim bryskně zaveden, ač pro to zákonný podklad neexistoval; tyto plošky fakticky sloužily jako kůrovcové líhně.

Tuto první kůrovcovou kalamitu v NPŠ začal zpracovávat až v r. 1996 tehdejší ředitel Žlábek. V r. 2002 dostal kůrovce do základního stavu, a zřejmě proto byl v r. 2003 vyměněn, aby se kůrovec mohl opět dostat do kondice. Druhou, tentokrát již katastrofickou kůrovcovou kalamitu spustila v r. 2007 Topolánková vláda, když její ministr Bursík po orkánu Kyrill přikázal část kalamity nezpracovat; reálně bylo pro žír a šíření kůrovce ponecháno na půl milionu kubíků dřeva.

Tzv. bezzásahový režim, ač oficiální tzv. ochranou přírody důsledně aplikován, však pořád neměl pevnou oporu v zákoně. Proto byla v r. 2017 protlačena novela zákona č. 114/1992 Sb., jež zavedla institut „*nerušeného průběhu přírodních procesů*“, což konečně legalizovalo v tzv. ochraně přírody možnost dělat cokoli. (Takže nyní paradoxně i hašení požáru v NPČŠ by mohlo být

posuzováno jako porušení zákona 114/1992 Sb., neboť bránilo „nerušenému průběhu přírodního procesu“, jímž oheň může být rozuměn.)

Novela z. 114/1992 Sb. z r. 2017 je posledním důkazem, že se nejedná o problém odborný, ale o problém politický, pokud pomineme oblast mravní a etickou. Všechny potřebné informace ke kvalifikovanému rozhodnutí měl k dispozici jak Pithart před vyhlášením NPŠ, tak i všechny následující vlády; stejně tak i všechny parlamenty již od r. 1990! Přesto je současný stav takový, jaký je. Tedy **NEBYL ZÁJEM problém likvidace lesů tzv. bezzásahový režimem řešit**. Možná byl dokonce zájem touto kauzou odvést pozornost veřejnosti od akcí zaměřených na jiné oblasti života společnosti a na hospodářství státu.

Nastane tedy po dnešním odborném semináři změna? Začnou poslanci a senátoři plnit čl. 23, odst. 3 z. 1/1993 Sb.? Zasadí se o to, aby lesy opět byly brány jako fenomén životně důležitý pro člověka i společnost, a nikoli jako hračka ekologů nebo jako objekt rabování? (A to nemám na mysli ty slavné „developery“ a „dřevožrouty“.) Změní se přístup státu a mocných k lesu? Poté, co ing. Dana Věbrová z NPČŠ o požáru napsala „**Ano, na požářišti byli jedinci některých druhů zasažení fatálně, významně bude vlivem požáru změněna druhová skladba lesa, sukcesní stádia bezobratlých a vegetace budou odlišná od společenstev před požárem, ale toto není v rozporu s dlouhodobými cíli ochrany NP, nýbrž přesně naopak.**“ (e-mail 22. 2. 2023 15:42:26) a když se zbrusu nový šéf MŽP informatik Mgr. Petr Hladík pro Radiožurnál 10. 3. 2023 vyjádřil, že „**Klimatická změna je prostě faktem. Země se otepluje, ve střední Evropě dokonce dvakrát rychleji než na celé zeměkouli. [...] V létě jsou velká tepla a sucha, jsou tu lesní požáry, na což jsme byli zvyklí někde ve Španělsku nebo v Itálii, ale v Česku ne.**“, tak potom je nutno se obávat, že současný přístup k lesu se nezmění, neboť **o změnu k záchraně lesů není zájem**, protože do tzv. moderní ochrany přírody vede silný penězovod, a navíc evidentně chybějí i naprosto základní znalosti.

Otázka tedy zní: **Jak dlouho ještě budou vládnout hluboké neznalosti a bezbřehá arogance neomezené moci spojené s nulovou odpovědností?**

29. května 2023

Vladimír Říha